

De Haagse pensioenramp ten halve gekeerd?

Posted on 1 oktober 2022 by Eduard Bomhoff

De nieuwe pensioenwet kwam afgelopen maand twee keer in commissies van de Tweede Kamer. Het ging niet goed met de wet in deze voorronde. Er zijn nog geen notulen, maar dit is wat ik leerde van Kamerleden en van FD-verslaggever Martine Wolzak. In volgorde van belangrijkheid:

1. Minister Carola Schouten kan niet uitleggen hoe de nieuwe pensioenwet een verbetering is. Zij komt niet verder dan gemeenplaatsen in de trant van 'we moeten meegaan met de tijd'. Haar onvermogen zegt veel over de onwetendheid van haar ambtenaren. Het is roekeloos om een wet te behandelen als de minister en de ambtenaren die wet niet snappen.
2. De steun van de FNV voor de pensioenwet is afgebrokkeld en heeft geen geloofwaardigheid meer. Voorzitter Tuur Elzinga van de vakbond FNV verklaarde eerder: 'Inzet van het FNV is dat alle generaties ongeveer 80% van hun middelloon aan pensioen opbouwen.' Maar als dat het doel is, ben je niet goed wijs om in te stemmen met een plan van De Nederlandsche Bank (DNB) om de bestaande verbinding tussen loon en pensioen kapot te maken en te

vervangen door een inferieur stelsel waarbij zo iets niet meer wordt beloofd. Elzinga heeft ook beweerd dat iedereen er met de nieuwe wet op vooruit zou gaan. Dat was bluffen. Het is niet waar; veel mensen verliezen direct; op termijn gaat iedereen zwaar achteruit.

3. Na vorige week is duidelijk waarom DNB steeds zo hardnekkig was met het 14-jaar durende verbod om de pensioenen te indexeren voor de inflatie. Niet omdat er geen geld was; collega Van Praag – top econometrist – heeft [hier in Wynia's Week](#) laten zien dat er ieder jaar royaal geld was om de gepensioneerden te helpen met de kosten van het levensonderhoud. DNB wilde de valse worst voorhouden dat met de nieuwe wet indexatie weer beter mogelijk zou worden. Een truc ten koste van alle pensionado's. Ik herhaal nog maar eens mijn eerdere vraag aan DNB, maar zonder veel hoop op een antwoord: noem één ander land waar zo is gegoocheld met die rekenrente als hier, of noem ten minste één internationaal wetenschappelijk artikel dat pleit voor wat DNB in Nederland heeft aangericht met haar berekeningen en haar instructies aan de pensioenfondsen hoe ze hun bezit moesten berekenen. Die waren zo extreem dat Pieter Lakeman best een kans maakt met zijn juridische klacht dat DNB de pensioenfondsen heeft gedwongen tot een onwettige waardering van hun balansposten.

Drie keer afgang

Drie partijen zijn dus afgegaan: de ambtenaren van Sociale Zaken die de nieuwe wet zelf niet overzien en de minister laten bungelen in de Kamercommissie, de FNV die ongefundeerde reclamepraat op tafel heeft gelegd en die nu moet inslikken, en DNB die veertien jaar lang de gepensioneerden heeft beschadigd, niet om de pensioenen meer secuur te maken, maar alleen om vals te kunnen beweren dat indexatie vereist dat de nieuwe wet wordt aangenomen.

Zelden zal een wetsontwerp zo kreupel strompelen na een eerste rondgang door het parlement. Nu is het wachten op een rapport van de zogenaamde 'Commissie Parameters' dat wordt verwacht in november. Die commissie heeft tot nog toe vooral de tienduizenden kunstmatige computer-scenario's geproduceerd die DNB dan verplicht oplegt aan de pensioenfondsen om te testen of hun mix van beleggingen bestand is tegen onzekere tijden.

De parameters van Bas Werker

Belangrijkste lid van de parameter-commissie is al lange tijd Prof Werker uit Tilburg (ook bekend als Brabants D66-prominent) die van DNB een beloning krijgt voor zijn werk. Hij is verantwoordelijk voor de software-formules. Ik heb [vorig jaar in Wynia's Week](#) uitgelegd dat die formules missen hoe de aandelenbeurs altijd herstelt van een of twee zwakke jaren. Misschien kunt u mij op dit punt geloven, want ik was in de econometrie de eerste Nederlander die werkte met de zogenaamde Kalman-filters – voor dit doel statistisch aangewezen, maar door Werker fout en veel te beperkt ingezet in zijn software.

Werker's computer weet niks beters voor de beurs dan loten trekken uit een hoge hoed om te zien of de beurs stijgt of daalt, maar de beurs reflecteert de winsten van de bedrijven en als over zestig jaar de economie een stuk groter is dan nu (hoogstwaarschijnlijk) dan moet de beurs ook veel hoger staan omdat op zo'n lange horizon bedrijven mee groeien en meer winst maken.

Dat geeft een enorme bias in de scenario's tegen beleggen in aandelen, maar dat is de wens van DNB die weg wil uit aandelen en meer beleggen in obligaties. Nu is dit jaar nog een tweede grote fout zichtbaar geworden in de scenario's die Werker in opdracht van DNB heeft berekend. De inflatie komt bij hem maar heel zelden boven 3 procent en nooit boven 6 procent per jaar.

Kamerlid Pieter Omtzigt (ook econometrist) was de eerste die dit jaar aan de bel trok. Bij hoge inflatie is er bij de beurs nog kans dat de koersen min of meer meestijgen, want als melk en yoghurt tien procent duurder worden en Campina even veel volume omzet als vorig jaar, zouden omzet en winst van de onderneming ook met ongeveer 10 procent kunnen meelopen.

Voor obligaties, echter, is tien procent inflatie een ramp, want de beleggers krijgen nog steeds wel hun geld terug, maar de euro gaat meer lijken op de Italiaanse lira van lang geleden – papiergeld dat door inflatie minder waard wordt. Dat ontbreekt bij Werker en maakt dus een tweede sterk punt van aandelen onzichtbaar.

Beter ten halve...

Het is verre van eenvoudig om die mankementen in de software te herstellen. Als

het Werker toch lukt om binnen twee maanden de beurs correct te modelleren en de interactie tussen beurs en hoge inflatie goed in de formules te krijgen, dan worden de gecorrigeerde uitkomsten wel de doodssteek voor de foute campagne van DNB om aandelen goeddeels te vervangen door obligaties.

Maar, beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald, omdat de nieuwe wet – als die door het parlement zou komen, wat nu gelukkig al een stuk minder waarschijnlijk is – de pensioenen nog meer zou beschadigen.

Wynia's Week verschijnt 104 keer per jaar. De donateurs maken dat mogelijk.
Doet u mee? Hartelijk dank!